

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 339/2010-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. februára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. R., K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou E. P., s. r. o., P., konajúcou prostredníctvom advokátky a konateľky JUDr. E. P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručujúceho dedenie postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008, za účasti Okresného súdu Lučenec, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. R. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 porušené boli.

2. J. R. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Lučenec p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á vyplatiť J. R. trovy konania v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie E. P., s. r. o., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Lučenec j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2010 doručená s'ťažnosť J. R., K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008.

V s'ťažnosti s'ťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v roku 1984 „*štátne notárstvo v L. rozhodlo o vysporiadaní dedičstva po mojej starej mame... Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 2. 1. 1985.*“. Keďže označené rozhodnutie vydané v dedičskom konaní nesprávne nevzalo do úvahy skutočnosť, že s'ťažovateľov starý otec prenechal s'ťažovateľovi

časť dedičstva, sťažovateľ 7. apríla 2008 „*podal návrh na Okresný súd v Lučenci proti notárke, keď v r. 1984 nezapísala skutočnú celú čiastku...*“. Sťažovateľ bol nespokojný s nečinnosťou okresného súdu, preto 8. júla 2008 adresoval predsedovi okresného súdu sťažnosť na postup súdu. Predseda okresného súdu túto sťažnosť vyhodnotil ako neopodstatnenú. Konanie vyvolané sťažovateľom bolo právoplatne skončené 4. mája 2009. Správa katastra v R. (ďalej len „správa katastra“) však listom z 29. júna 2009 vrátila rozhodnutie vydané v predmetnom konaní okresnému súdu na vykonanie opravy údajov o výmere dotknutej pozemkovej parcely. V právoplatnom dedičskom rozhodnutí bola uvedená výmera 115 050 m², kým v katastri nehnuteľností je zaevidovaná výmera 11 550 m². Správa katastra tak vyzvala okresný súd na zosúladenie dotknutých údajov.

Sťažovateľ sťažnosťou od ústavného súdu požaduje „*vydať rozhodnutie na odstránenie prieťahov aby Okresný súd v Lučenci prieťahy odstránil a bezodkladne odstránil chybu tak, aby... na katastri... zápis do listu vlastníctva mohol byť bezodkladne zapísaný*“. Sťažovateľ tiež žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výšku však nekonkretizoval.

Sťažovateľ taktiež požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní o jeho sťažnosti. Ústavný súd o žiadosti sťažovateľa rozhodol tak, že mu uznesením č. k. IV. ÚS 339/2010-15 zo 16. septembra 2010 ustanovil za právnu zástupkyňu v konaní pred ústavným súdom Advokátsku kanceláriu E. P., s. r. o., P., konajúcu prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. E. P. (ďalej len „právna zástupkyňa“). Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu, aby sťažnosť sťažovateľa upresnila a doplnila o chýbajúce náležitosti v zmysle § 20 a § 59 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Právna zástupkyňa na výzvu ústavného súdu reagovala podaním zo 16. novembra 2010, v ktorom okrem iného uviedla:

«Sťažovateľ v celom rozsahu zotrúva na sťažnosti proti postupu Okresného súdu v Lučenci v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 a namieta ňou porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy zaručujúceho dedenie. Zároveň sťažovateľ zdôrazňuje, že k porušeniu jeho označených práv došlo najmä v období od mája 2009 doposiaľ. Je potrebné zdôrazniť, že Ústavný súd SR už vo veci konal a rozhodol a v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na súvisiaci spis III ÚS 104/2010. Táto sťažnosť je novou sťažnosťou, ktorej predchádzala sťažnosť predložená predsedovi Okresného súdu v Lučenci.

Sťažovateľ uvádza, že návrhom na obnovu dedičského konania po neb. P. R. rod. R. - starom otcovi sťažovateľa žiadal o prejednanie novobjaveného majetku. JUDr. Z. S., notárka ako súdna komisárka so sídlom v P. na základe poverenia Okresného súdu v Lučenci vydala osvedčenie o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 04. 05. 2009. Sťažovateľ požiadal Správu katastra v R. o vykonanie záznamu v súlade s osvedčením sp. zn. 9 D 62/2008. Správa katastra R. vrátila sťažovateľovi osvedčenie z dôvodov, že podľa LV č. 3357 v k. ú. K. evidujú parcelu EKN č. 3426/1 s výmerou 11550 m² a nie s výmerou 115050 m², ako je to uvedené v osvedčení sp. zn. 9 D 62/2008, pričom Správa katastra R. uviedla, že rozdielnu výmeru parcely je potrebné zosúladiť so stavom vedeným v KN.

Je potrebné uviesť, že Okresný súd v Lučenci, ako ani súdna komisárka JUDr. Z. S. do dnešného dňa nevykonali nápravu.

Uvádzam, že aj napriek skutočnosti, že osvedčenie o dedičstve sp. zn. 9 D 62/2008 nadobudlo právoplatnosť dna 04. 05. 2009, je nevykonateľné a to s poukazom na skutočnosť, že parcela EKN č. 3426/1 s výmerou 115050 m² neexistuje. Aj keď je vec právoplatne skončená, je nevykonateľná z dôvodov, že predmetná parcela neexistuje. Stav právnej neistoty trvá naďalej, sťažovateľovi nebola poskytnutá súdna ochrana, právna istota nebola súdom zabezpečená, sťažovateľovi poskytnutá a daná tak, ako to vyžadujú zákony nášho štátu. Sťažovateľ zdôrazňuje, že účel konania nebol naplnený. Stav právnej neistoty trvá, resp. postupom súdu bolo sťažovateľovi odňaté právo de iure i de facto vykonávať vlastnícke právo, právo vlastníť a právo slobodne s predmetom vlastníctva

nakladať. V tom sťažovateľ vidí aj priamu súvislosť so žiadosťou a výškou primeraného zadostučinenia.

V súlade s ust. § 34 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. (Katastrálny zákon) práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklopom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradí ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.

V súlade s ust. § 36 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. (Katastrálny zákon) správa katastra posúdi, či je predložená verejná listina alebo iná listina bez chýb v písaní alebo počítaní a bez iných zrejmých nesprávností a či obsahuje náležitosti podľa tohto zákona.

V súlade s ust. § 36 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. (Katastrálny zákon) ak je verejná listina alebo iná listina spôsobilá na vykonanie záznamu, správa katastra vykoná záznam do katastra.

V súlade s ust. § 36a zákona č. 162/1995 Z. z. (Katastrálny zákon) ak je vlastnícke právo k nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva a na vykonanie záznamu je predložená ďalšia verejná listina alebo iná listina, ktorá nevychádza z údajov katastra, správa katastra nevykoná záznam a vráti verejnú listinu alebo inú listinu tomu, v koho prospech právo k nehnuteľnosti svedčí podľa listiny, alebo tomu, kto ju predložil a vyzve dotknuté osoby, aby uzavreli dohodu alebo podali na súde návrh na určenie práva k nehnuteľnosti.

V nadväznosti na vyššie uvedené Sťažovateľ zdôrazňuje, že nie je možné vykonať rozhodnutie súdu a z toho dôvodu je sťažovateľovi ako vlastníkovi odobraté, odňaté (obmedzené) jeho právo vlastniť majetok a vykonávať vlastnícke právo. Takýto faktický a právny stav je v rozpore s ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky a Listiny základných ľudských práv a slobôd. Možno uviesť, že napriek právoplatnému skončeniu veci, nebol naplnený účel konania, právna istota nebola sťažovateľovi daná, naopak, výsledok poukazuje na odmietnutie súdnej ochrany a zákonného spravodlivého procesu.

Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP) (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04).

Ako konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 15/98, jednou z nevyhnutných súčastí obsahu princípu právneho štátu je požiadavka právnej istoty. S uplatňovaním tohto princípu sa spája nielen požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), no rovnako aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo viacerých svojich rozhodnutiach konštatoval, že cieľom Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) nie je zabezpečiť práva, ktoré sú teoretické a iluzórne, ale práva, ktoré sú „praktické a efektívne“ (napríklad Artico v. Taliansko, rozsudok z 13. mája 1980, Aít-Mouhoub v. France, rozsudok z 28. októbra 1998, Cordova v. Taliansko, rozsudok z 30. januára 2003). Štát má v tomto smere pozitívny záväzok urobiť také opatrenia, aby všetky práva, ktoré garantuje, boli prakticky, efektívne, a teda pre všetky oprávnené subjekty reálne dosiahnuteľné.

Článok 1 Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „článok 1 Protokolu č. 1“) uvádza: „Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Pojem „majetok“ je na účely Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd autonómny a Európskym súdom pre ľudské práva je interpretovaný veľmi široko. V zmysle doterajšej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pojem majetok na účely článku 1 Protokolu č. 1 zahrňa nielen hnutel'ný majetok alebo nehnuteľný majetok, ale aj materiálny alebo nemateriálny prospech, podiely zo zisku, patenty, nárok priznaný arbitrážnym súdom, nárok na dôchodok, nárok vlastníka na nájomné, ekonomický

prospech spojený s obchodovaním, právo na výkon povolania, legitímne očakávanie, že budú platiť určité pomery, právny nárok z pohľadávky či klientelu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že právo každého pokojne užívať svoj majetok podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru chráni popri existujúcom majetku aj také majetkové hodnoty, vrátane právnych nárokov, o ktorých môže dotknutá osoba tvrdiť, že má aspoň legitímnu nádej, že bude efektívne požívať svoje majetkové právo.

Z predmetného súdneho spisu, ktorého obsah sťažovateľ navrhuje vyhodnotiť ako rozhodujúci a nesporný listinný dôkazy vyplýva, že v období od 04. 05. 2009 došlo k nečinnosti súdu, čím došlo k prietahom v konaní zo strany súdu a k porušeniu označených práv sťažovateľa, pričom označený súd mal dostatok zákonných možností, procesného i hmotného práva v minimálnom čase konať a vykonať opravu rozhodnutia.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy zaručujúceho dedenie postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Lučenec prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 konal v ďalšom období bez prietahov.

3. J. R. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- € (slovom štyridsaťtisíc EUR), ktoré mu je Okresný súd Lučenec povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. J. R. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške podľa počtu vykonaných právnych úkonov, ktoré budú dodatočne vyčíslené vrátane 19 % DPH, ktoré je Okresný súd Bardejov povinný uhradiť na účet spoločnosti E. P. Advokátska kancelária s. r. o. vedený v... do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia odôvodňuje tým, že „sa v dôsledku prietahov súdu v namietanom konaní dostal do stavu dlhotrvajúcej právnej neistoty, bolo mu odňaté právo vlastníť majetok a so svojim vlastníctvom slobodne nakladať. Tento mohol sťažovateľ užívať na podnikateľské účely, hospodáriť na ňom, poskytnúť do nájmu tretej osobe, vykonávať poľnohospodársku resp. inú výrobu, brať úžitky a výťažky a v priamej súvislosti s tým žiadať od Poľnohospodárskej platobnej agentúry dotácie a príspevky na účely rozvoja poľnohospodárstva a rozvoja živočíšnej a poľnohospodárskej výroby. Finančné zadostučinenie vychádza aj z výpočtu týchto finančných prostriedkov, ktoré sťažovateľ ako vlastník mohol získať a užívať a to nielen v rámci osobného života, ale aj v súvislostiach celospoločenského ekonomického i poľnohospodárskeho významu.“.

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Predseda okresného súdu reagoval na výzvu ústavného súdu prípisom č. Spr 1527/2010 z 11. augusta 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

„Preskúmaním predmetného spisu bolo zistené, že sťažovateľ J. R. doručil súdu dňa 10. 06. 2009 podanie, v zmysle ktorého žiada doplniť dedičské konanie zo dňa 17. 04. 2009 u súdnej komisárky JUDr. Z. S., ktorá podľa podania sťažovateľa v dedičskom konaní nezahrnula všetky parcely po poručiteľoch P. R. a Z. R.

Zákonná sudkyňa JUDr. E. T. dňa 11. 06. 2009, t. j. jeden deň po podaní sťažovateľa J. R. zaslala na dožiadany súd Okresný súd Rimavská Sobota žiadosť o výsluch menovaného za účelom jeho výsluchu ako účastníka konania ohľadom prejednávania parcely č. 3416/5, LV č. 3356 s tým, že dedič ako účastník konania mal byť poučený o podaní osobitných návrhov na prejedanie novoobjaveného majetku. Dedičovi zároveň malo byť oznámené, že parcela č. 3416/5, LV č. 3356 bola prejednaná, o čom svedčí osvedčenie o dedičstve č. k. 9 D/62/2008-67.

Dožiadany súd predmetný spis vrátil dňa 04. 08. 2010, o čom svedčí prípis na č. l. 105 predmetného spisu.

Vzhľadom na vyššie uvedený chronologický prehľad jednotlivých úkonov je zrejmé, že zo strany Okresného súdu Lučenec žiadne prietahy v konaní spôsobené neboli a súd konal vo veci plynulo. “

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 339/2010-28 z 25. novembra 2010 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu uvedenom v podaní jeho právnej zástupkyne zo 16. novembra 2010. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval na prípadné doplnenie vyjadrenia k sťažnosti z 11. augusta 2010.

Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu zároveň oznámil, že vyjadrenie k sťažnosti už nebude dopĺňať. Ústavný súd vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s namietaným

porušením svojho základného práva podľa štvrtej vety čl. 20 ods. 1 ústavy zaručujúceho dedenie postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 v súvislosti s nečinnosťou pri vydaní opravného uznesenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 v súvislosti so zabezpečením vydania opravného uznesenia k osvedčeniu o dedičstve sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 zo 7. apríla 2009 (ďalej aj „osvedčenie“), ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. mája 2009. Vzhľadom na skutočnosť, že úlohou okresného súdu v namietanej časti konania malo byť len zabezpečenie vydania opravného uznesenia, prostredníctvom ktorého sa mala odstrániť zjavná pisárska chyba v osvedčení (nesprávne uvedený údaj o výmere parcely č. 3426/1), nemožno ho považovať ani z právneho a ani zo skutkového hľadiska za zložité.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného konania, ústavný súd konštatoval, že za podnet sťažovateľa na vydanie opravného uznesenia v predmetnej veci možno považovať jeho podanie doručené okresnému súdu 10. júna 2009, ktoré bolo obsahovo nejasné, čo mohlo negatívne vplývať na postup okresného súdu súvisiaci s odstraňovaním nedostatkov osvedčenia, ale nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť zjavne neefektívny postup okresného súdu a jeho nečinnosť pri zabezpečovaní vydania opravného uznesenia popísaný v inej časti odôvodnenia tohto uznesenia. Iné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa, ústavný súd nezistil.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu pri zabezpečovaní opravy údajov v osvedčení ústavný súd pripomína, že podľa jeho ustálenej judikatúry zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Zo súvisiaceho spisu ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Sťažovateľ sa domáhal opravy údajov v osvedčení svojím podaním z 9. júna 2009 doručeným okresnému súdu 10. júna 2009. V nadväznosti na toto podanie okresný súd prípisom z 11. júna 2009 označeným ako „*Dožiadanie*“ požiadal Okresný súd Rimavská Sobota, aby predvolal sťažovateľa a poučil ho, že „*ohľadne prejednávania parcely č. 3416/5, LV č. 3356 musí podať po ostatných podielových spoluvlastníkoch osobitné návrhy na prejednanie novoobjaveného majetku...*“. Okresný súd v súvislosti s uvedeným prípisom zaslal Okresnému súdu Rimavská Sobota aj predmetný súdny spis. Dožiadaný súd spis vrátil okresnému súdu až 4. augusta 2010 (takmer po 14 mesiacoch) spolu s prípisom vyššieho súdneho úradníka tohto súdu, v ktorom sa okrem iného uvádza, že sťažovateľ bol „*upovedomený o postupe pri prejednávaní novoobjaveného majetku (ako v dožiadaní). Nakoľko sa v uvedených dedičských veciach nevedie konanie na Okresnom súde v Rimavskej Sobote súd účastníka konania nepredvolával osobne.*“.

Zo spisu tiež vyplýva, že 2. júla 2009 bol okresnému súdu doručený prípis správy katastra označený ako „*Vec: Vrátenie listiny na doplnenie*“, z ktorého vyplýva, že správa katastra okresnému súdu „*vracia listinu 9 D 62/2008, o zápis ktorej ste požiadali dňa 28. 05. 2009*“ s poukazom na to, že „*v Osvedčení 9 D 62/2008 uvádzate E KN parc. č. 3426/1 s výmerou 115050 m², avšak podľa LV 3357 v katastrálnom území K. evidujeme túto parcelu s výmerou 11550 m². Rozdielnu výmeru parcely je preto potrebné zosúladiť so stavom vedeným v KN.*

Žiadame Vás o urýchlené doplnenie – opravu uvedených údajov – príloh a vrátenie listiny tunajšej správe katastra do podateľne v lehote do 60 dní. V prípade nedodržania uvedeného termínu bude vyradená z evidencie správy katastra.“. Na prípis správy katastra reagoval okresný súd prípisom z 2. júla 2009, v ktorom správe katastra najmä oznámil, že „*Vzhľadom k tomu, že spis sa nachádza na OS v Rimavskej Sobote, nemôžeme zaslať spis spolu s osvedčením o dedičstve súdnej komisárke JUDr. Z. S. k vykonaniu opravy.*“.

O informáciu, či v predmetnej veci došlo k oprave údaje o výmere príslušnej parcely v osvedčení, žiadala okresný súd prípisom z 11. augusta 2010 aj prokurátorka Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote (ďalej len „okresná prokuratúra“) v súvislosti s predchádzajúcim podnetom sťažovateľa, ktorá súčasne požiadala aj o predloženie spisu (spis bol okresnej prokuratúre predložený 27. septembra 2010 a okresnému súdu bol vrátený 13. októbra 2010).

Dňa 18. januára 2011 bol spis predložený súdnej komisárke na opravu údajov v osvedčení. Súdna komisárka nariadila vo veci pojednávanie na 3. február 2011 z dôvodu opravy údajov v osvedčení a v ten istý deň aj vykonala príslušnú opravu v osvedčení formou dodatku k osvedčeniu o dedičstve sp. zn. 9 D/62/2008, Dnot 216/2008. Okresný súd vyznačil v spise právoplatnosť a vykonateľnosť tohto dodatku k osvedčeniu 14. februára 2011.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojich zistení z príslušného spisu konštatoval, že postup okresného súdu pri zabezpečovaní opravy údajov v osvedčení sa vyznačoval neefektívnou a nesprávnou činnosťou, ako aj neodôvodnenou nečinnosťou, keďže okresný súd najprv nesprávne vyhodnotil podanie sťažovateľa doručené mu 10. júna 2009, v dôsledku čoho dožiadal Okresný súd Rimavská Sobota, aby poučil sťažovateľa o potrebe podať nový návrh na prejednanie dedičstva (novoobjaveného majetku), hoci sťažovateľ sa v skutočnosti domáhal vykonania opravy v osvedčení. Následne potom, ako okresný súd celkom zjavne z prípisu správy katastra doručeného mu 2. júla 2009 zistil (mohol zistiť), že v predmetnej veci je potrebné zabezpečiť opravu v osvedčení, bol vo veci nečinný, a to napriek tomu, že medzičasom bol informovaný o tom, že vo veci začal konať na základe sťažnosti sťažovateľa aj ústavný súd (na základe prípisu ústavného súdu z 28. júla 2010), a tiež o tom, že vo veci na základe podnetu sťažovateľa začala konať aj okresná prokuratúra (prípis z 11. augusta 2010). Okresný súd začal vo veci efektívne konať až 18. januára 2011, keď predložil spis súdnej komisárke na vykonanie opravy v osvedčení (oprava bola vykonaná 3. februára 2011), hoci tento úkon mohol a mal vykonať najneskôr bezprostredne po oboznámení sa s obsahom prípisu správy katastra (2. júla 2009).

Na základe uvedeného ústavný súd poukazujúc na právny názor vyslovený v uznesení č. k. III. ÚS 104/2010-8 z 9. marca 2010, podľa ktorého aj nečinnosť okresného súdu vo veci vydania opravného uznesenia môže za určitých okolností vyvolať porušenie práva účastníka konania na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov, rozhodol, že neefektívnou činnosťou, ako aj neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 pri zabezpečovaní vydania opravného uznesenia k osvedčeniu o dedičstve sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 zo 7. apríla 2009

došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 62/2008, Dnot 216/2008 konal ďalej bez zbytočných prietahov. Keďže okresný súd už pred rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa zabezpečil opravu údajov v osvedčení (vydanie dodatku k osvedčeniu z 3. februára 2011), ústavný súd tomuto návrhu sťažovateľa nevyhovel; z rovnakého dôvodu ústavný súd nevyhovel ani návrhu sťažovateľa, aby vyslovil, že okresný súd namietaným postupom porušil aj jeho základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, keďže vydaním dodatku k osvedčeniu z 3. februára 2001 bola ochrana tohto základného práva sťažovateľa už zabezpečená (bod 5 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 € s poukazom na *dlhotrvajúci stav právnej neistoty, do ktorého sa v dôsledku namietaného postupu okresného súdu dostal, ako aj z dôvodu hospodárskych škôd, ktoré mu vznikli v dôsledku toho, že nemohol predmet svojho vlastníctva riadne užívať a „brať z neho úžitky a výťažky“*.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným priesťahom a neefektívnej činnosti v namietanom konaní, a charakter pochybení okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou E. P., s. r. o., P. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2009, ktorá predstavovala sumu 721,40 €, keďže úkony právnej služby, za ktoré úhradu priznal, boli vykonané v roku 2010. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 120,23 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a zvýšením odmeny o daň z pridanej hodnoty vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky (právna zástupkyňa sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty, pozn.) predstavuje celkovú sumu 303,31 €. Za podanie z 31. januára 2011 označené ako „*Vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu Okresného súdu Lučenec*“ ústavný súd úhradu vzhľadom na jeho obsah nepriznal.

Priznanú úhradu trov konania vyplatí Kancelária ústavného súdu na účet právnej zástupkyne sťažovateľa. Okresný súd je povinný uhradiť trovy konania sťažovateľa na účet Kancelárie Ústavného súdu (body 3 a 4 výroku tohto nálezu).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výrokovej časti tohto nálezu rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2011